

12. *Грушевський М.* Хто такі українці і чого вони хочуть / М. Грушевський. - К. : Т-во "Знання" України", 1991. - С. 217-218.
13. *Рудницький С. Л.* Чому ми хочемо самостійної України? / С. Л. Рудницький / [упоряд., перед. О. І. Шаблія]. - Львів : Світ, 1994. - 416 с.
14. *Долішній М.* Макрорегіоналізація України як основа здійснення регіональної політики / М. Долішній, В. Кравців, В. Симоненко. - 2002. - № 23. - С. 10-11.
15. Розміщення продуктивних сил України / за ред. Є. П. Качана. - К. : Вища шк., 1998. - С. 222.
16. *Паламарчук М.* Соціально-економічне макрорайонування / М. Паламарчук, О. Паламарчук // Географія та основи економіки в школі. - 1998. - № 2. - С. 4.
17. *Симоненко В. К.* Регионы Украины: проблемы развития / В. К. Симоненко. - К., 1997. - С. 27.
18. Проблеми децентралізації: національний та міжнародний досвід : зб. матеріалів та док. / наук. ред. М. Пухтинський. - К. : Атіка-Н, 2006. - С. 316.
19. *Ткачук А.* Адміністративна реформа в Данії та Латвії: корисний досвід для України / А. Ткачук, О. Майдан. - К. : ТОВ "АДЕФ-Україна", 2006. - С. 17.
20. *Долішній М. І.* Втілення національної ідеї у процес реалізації механізму регіональної політики / М. І. Долішній, С. М. Злупко // Регіональна політика та механізм її реалізації / за ред. М. І. Долішнього. - К. : Наук. думка, 2003. - С. 39.
21. Адміністративно-територіальний устрій України. Проблемні питання та можливі шляхи їх вирішення / [С. О. Сивоконь, В. А. Яцюк, А. П. Заєць та ін.] ; за заг. ред. В. Г. Яцюби. - К. : Секретаріат КМУ, 2003. - 323 с.
22. *Малиновський В.* Адміністративно-територіальна реформа - визначальний фактор ефективної організації регіональної та місцевої влади / В. Малиновський // Вісн. НАДУ. - 2006. - № 2. - С. 347-353.
23. *Усягин А. В.* Территориальное управление в России: теория, история, современность, проблемы и перспективы [Спецкурс или монография в Интернете] / А. В. Усягин, М. К. Шишков. - Режим доступа : <http://www.terrus.ru/mono/index.shtml>
24. *Малиновський В.* Трансформація адміністративно-територіального устрою України: проблеми і перспективи / В. Малиновський // Зб. наук. пр. УАДУ : в 2 ч. ; за заг. ред. В. І. Лугового, В. М. Князева. - К. : Вид-во УАДУ, 1999. - Вип. 2. - Ч. II. - С. 211-218.

В'ячеслав Шарий,

кандидат наук з державного управління,

докторант НАДУ

Місцеве самоврядування в Україні як механізм реалізації делегованих повноважень

У статті розглядаються передумови оптимальної взаємодії системи виконавчої влади та місцевого самоврядування України для реальної та ефективної реалізації органами місцевого самоврядування делегованих державою повноважень органів виконавчої влади. Запропоновано рекомендації щодо практики взаємовідносин відповідних систем.

Ключові слова: місцеве самоврядування, делеговані повноваження, виконавча влада, державне управління, територіальна громада, місцеві ради.

In the article are studied the preconditions of the optimum interaction between the system of the executive power and the local government of Ukraine for real and effective realization by the bodies of the local government delegated with the enforcement authorities by the executive power of the state. The recommendations concerning the experience of mutual relations of the specified systems are proposed.

Key words: local government, the delegated powers, executive power, the government, territorial community, local councils.

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Управління державою як складна соціально-економічна система не може існувати без децентралізації управлінських функцій і розподілу за рівнями керування. За кожним рівнем управління закріплюються відповідні повноваження, а також виділяються необхідні для їх виконання матеріальні, фінансові, кадрові та інші ресурси, встановлюється відповідальність за прийняті рішення. Водночас нижчий рівень управління може діяти відповідно до визначеного вищим рівнем алгоритму або мати відносну свободу, самостійність чи автономію у вирішенні закріплених за ним завдань, а також наділятися для цього владними повноваженнями.

Ефективність діяльності місцевого самоврядування в Україні значною мірою визначається політикою держави стосовно нього, системою взаємовідносин між органами державної влади та органами місцевого самоврядування в частині делегованих державою повноважень органів виконавчої влади, що й визначає актуальність дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Для дослідження місцевого самоврядування в Україні як механізму реалізації делегованих повноважень важливими є наукові праці вітчизняних дослідників В.А.Григор'єва [1], який значну увагу приділив еволюції місцевого самоврядування, а також М.Пухтинського [3], який глибоко вивчив особливості вітчизняного та зарубіжного муніципального управління, проблеми взаємодії органів державного управління та місцевого самоврядування, а також російського вченого В.Н.Парахіної [2] з відповідних питань. Заслужують на увагу роботи російських науковців С.В.Пронкіна та О.Є.Петруніної [4], які приділили значну увагу дослідженню організації місцевого самоврядування його взаємодії з державною владою у країнах Європейського Союзу.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується стаття. Водночас аналіз свідчить про відсутність достатніх об'єктивних досліджень щодо механізму реалізації делегованих повноважень органів виконавчої влади виконавчими органами місцевого самоврядування.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є вивчення форм і методів раціональної взаємодії системи виконавчої влади та місцевого самоврядування України для реальної і ефективної реалізації органами місцевого самоврядування делегованих державою повноважень органів виконавчої влади.

Для досягнення мети дослідження були поставлені такі завдання: виділити сучасні тенденції функціонування місцевого самоврядування в Україні; проаналізувати можливість і доцільність автономного функціонування місцевого самоврядування в Україні; виділити проблеми, пов'язані з реалізацією органами місцевого самоврядування України делегованих державою повноважень органів виконавчої влади; виробити рекомендації щодо оптимізації взаємодії та взаємовідносин виконавчої влади України з місцевим самоврядуванням України для ефективної реалізації виконавчими органами місцевого самоврядування делегованих повноважень органів виконавчої влади.

Виклад основного матеріалу дослідження. На сучасному етапі функціонування місцевого самоврядування України слід виділити наступні об'єктивні тенденції: модель місцевого самоврядування, передбачена Законом України "Про місцеве самоврядування в Україні", виконала свою місію і в перехідний період вичерпала себе, а відповідно - потребує суттєвого вдосконалення. У зв'язку з реформуванням систем державного управління та місцевого самоврядування, ймовірно, виникатимуть конфлікти "перерозподілу владних повноважень". Наприклад, упродовж майже 18 років у муніципальних органах внутрішньоміських територій уже сформувалися відповідні еліти, які (відповідно до визначення про "Владу") добровільно не поступляться ні найменшою її часткою; приклади поділу великих міст на дрібніші територіальні утворення з обмеженою муніципальною компетенцією існують і в інших країнах. Наприклад, на території міста Парижа створено муніципалітети в більш ніж 100 кварталах; більш чітке раціональне розмежування повноважень між рівнями управління, що діють на відповідній території, може сприяти підвищенню функціональності всієї структури в цілому, ефективності керівної системи, а відповідно - підвищенню якості життя територіальної громади як основної мети муніципального управління.

Процес муніципального управління слід розглядати як різновид публічного управління, тобто суспільні відносини, що складаються в процесі впливу органів і посадових осіб муніципальної влади на свідомість, поведінку та діяльність громадян. Цілі такого впливу визначаються та уточнюються з урахуванням зворотних зв'язків з населенням. Тобто це специфічна соціальна діяльність, у процесі якої особлива група людей (органів і посадових осіб) на основі чинного законодавства цілеспрямовано використовує публічну владу на професійних засадах.

Нові методи та механізми управління в системах керування агломерацій та мегаполісів мають високу імовірність виникнення під час кризових явищ, кризи легітимності влади, кризи участі громадян у владі - в умовах постійного пошуку оптимальної структури системи, фінансового дефіциту, ускладнення та диверсифікації функцій (що відповідають на питання "як робити?"), загострення політичної та соціальної ситуацій (як у державі, так і в окремо взятому мегаполісі), підвищення активності територіальних громад, вимог розширення їх участі в процесі управління містом. Виходячи з цього визначаються основні цілі: посилення орієнтації органів управління зовні з урахуванням стрижневих інтересів громадян з точки зору організації, що зорієнтована на клієнта у сфері планування, технології та надання муніципальних послуг; передача компетенції та відповідальності функціональним органам управління, у яких об'єднуються кадрові та матеріальні ресурси, необхідні для виконання певних завдань, що визначаються у ході переговорів із неформальними лідерами територіальних громад, чільниками політичних партій, громадських організацій, відомими фахівцями у різних галузях і сферах діяльності, державними службовцями I-III категорій, депутатами рад різних рівнів тощо; стимулювання безперервного навчального процесу і, як наслідок, розширення можливостей для вдосконалення управління містом та взаємодії з територіальною громадою; підвищення економічності та ефективності управлінської технології; зростання привабливості органів муніципального управління як можливого місця служби для висококваліфікованих співробітників шляхом створення ширших можливостей для самостійної організації діяльності та відповідальності за результати її роботи.

Сучасна політична наука (політологія) поділяє суспільство на три основних сектори, кожному з яких відведені відповідні роль і функції: влада (функція влади, політична функція); бізнес (господарська функція); громадянське суспільство (суспільна функція - самоорганізація громадян для вирішення завдань, що потребують спільних зусиль).

У сучасному українському суспільстві місцеве самоврядування виконує всі зазначені функції: як одна з форм публічної влади місцева влада втілює в життя державну політику на місцях, приймає обов'язкові для виконання рішення з питань місцевого значення, забезпечує охорону громадського порядку, управляє муніципальною власністю, виконує інші владні функції; як організатор місцевого господарства місцеве самоврядування виконує економічні функції для місцевої спільноти, організовує надання жителям громадських послуг; як складова громадянського суспільства місцеве самоврядування забезпечує самоорганізацію громадян, їх безпосередню участь у вирішенні питань місцевого значення, в управлінні місцевими справами.

Автономія місцевого самоврядування завжди є відносною, оскільки для неї характерне існування двох типів обмежень. Перший тип - це еко-

номічні та соціальні обмеження, що походять з різних джерел. По-перше, умови функціонування місцевої економіки лімітують податкову базу, що дає можливість підвищення місцевих доходів. По-друге, домінуючі в місцевій громаді інтереси можуть чинити тиск на процес прийняття політичних рішень. Тут доцільно відзначити інтереси бізнесу та відповідних еліт. По-третє, можливі варіанти політичних рішень, що приймаються органами місцевого самоврядування, можуть обмежуватися місцевою політичною культурою, що визначає те, чого слід дотримуватися і що виконувати місцевій владі. По-четверте, сама структура місцевого самоврядування, його надлишкова фрагментарність можуть обмежувати можливості прийняття ефективних рішень.

Другий тип обмежень накладається на місцеву автономію вищими рівнями управління. Основними моментами, що справляють на неї вплив, є: форми і методи контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування з боку органів державної влади; сфера компетенції, основні функції органів місцевого самоврядування, а також форми і методи їх реалізації.

Існують два основних способи, за допомогою яких державна влада може регулювати діяльність органів місцевого самоврядування: законодавче регулювання, де втручання органів державної влади в деталі місцевого самоврядування зведене до мінімуму. Це "дистанційний контроль". Коли відповідні закони прийнято, органи місцевого самоврядування можуть діяти на власний розсуд до того часу, поки вони залишаються в рамках правового поля. Єдина форма втручання центру в цьому разі полягає у квазіюридичній інтерпретації (наприклад через суди та аудиторів) законності; адміністративне регулювання передбачає такий порядок взаємодії між центром і місцями, за якого шляхом створення правил та інструкцій держава в особі центральних органів виконавчої влади детально регламентує органам місцевого самоврядування той чи інший спосіб діяльності. За здійснення такого контролю законність діяльності органів місцевого самоврядування визначається індивідуальними рішеннями самих державних чиновників. Крім того, за адміністративного регулювання часто необхідне юридично зобов'язуюче попереднє схвалення відповідних дій, у той час як за законодавчого регулювання існує лише судова оцінка вже вчиненої дії. Адміністративний контроль ніяк не є "дистанційним".

Очевидно, що прикладом адміністративного контролю органів державного управління України за діяльністю виконавчих органів місцевого самоврядування є делеговані повноваження органів виконавчої влади, з яких виконавчі комітети рад, які очолюють голови відповідних рад, підзвітні місцевим державним адміністраціям. Проте чинним законодавством не передбачена відповідальність органів місцевого самоврядування чи їх посадових осіб за невиконання чи неналежне виконання делегованих повноважень органів виконавчої влади.

Відповідно до Конституції України районні та обласні ради представляють спільні інтереси територіальних громад і не більше. Вони не мають власних виконавчих органів, їх повноваження є чітко обмеженими. Відповідно до Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні" районні та обласні ради повинні виконувати надані їм повноваження, проте окремі з них не можуть бути реалізованими без виконавчого органу, а тому мають апріорі делегуватися відповідним місцевим державним адміністраціям (наприклад підготовка пропозицій і виконання бюджету, підготовка проекту і реалізація програми соціально-економічного розвитку району/області тощо). Але після позачергових парламентських виборів 2006 р. місцеві ради стали глибоко/широко політично структурованими органами місцевого самоврядування. Окремі з них відмовилися делегувати повноваження місцевим державним адміністраціям або ухвалили рішення про скасування рішень своїх попередників про таке делегування. Виникає ситуація, коли ради не можуть реалізовувати повноваження без виконавчих органів, а місцеві державні адміністрації не можуть кинути це виконання, оскільки не будуть забезпечені конституційні права, свободи і законні інтереси громадян [3, с. 182].

Універсальним методом впливу органів державного управління на місцеве самоврядування в усіх країнах Західної Європи є фінансовий контроль [2, с. 156].

Однією з головних політичних проблем, що обґрунтовує необхідність здійснення фінансового контролю за органами місцевого самоврядування, є проблема вирівнювання або забезпечення справедливого розподілу фінансових ресурсів між органами місцевого самоврядування одного рівня. У контексті нашої держави Кабінет Міністрів України опиняється в складній ситуації, коли, по-перше, слід дотриматися раціонального співвідношення у розподілі та якості громадських послуг; по-друге, виникають суттєві розбіжності у фінансових можливостях місцевих рад, а відповідно й здатності забезпечувати такі послуги. Тобто реалізація виконавчими органами місцевого самоврядування делегованих державою повноважень органів виконавчої влади має забезпечуватися передачею їм необхідних матеріальних і фінансових ресурсів.

Якщо державна політика не передбачає централізоване надання управлінських послуг населенню, то вищі органи влади зобов'язані розробити та виконати заходи для посилення фінансового потенціалу системи місцевого самоврядування й державного управління так, щоб їх податкові можливості дорівнювали забезпеченню необхідних потреб.

Другою соціально-політичною проблемою, яку уряд намагається розв'язати за допомогою фінансового контролю, є стимулювання органів місцевого самоврядування щодо збільшення надання громадянам певного виду послуг. Здебільшого раціональним способом впливу державної влади на

прийняття місцевими радами рішень про використання коштів є цільові субсидії, що впливають на вартість послуг, які надаються територіальним громадам. Тобто чим вони дешевші для органів місцевого самоврядування, тим швидше зростуть їх обсяги.

Субсидії уряду є особливо необхідними тоді, коли слід компенсувати витрати місцевого самоврядування через надання йому владою нових функцій, а також коли виникає практична необхідність адресної допомоги громадянам чи комунальним підприємствам, установам, організаціям через органи місцевого самоврядування.

Слід запропонувати принципи розподілу державних субсидій для органів місцевого самоврядування: нейтральність - субсидії державної влади не повинні впливати на рішення органів місцевого самоврядування щодо надання послуг, які б максимально відповідали потребам територіальних громад; об'єктивність - критерії надання субсидій мають бути прозорими, щоб уникнути маніпуляції ними як органами виконавчої влади, так і органами місцевого самоврядування; адміністративна керованість - розрахунки мають бути простими та зрозумілими; справедливість - органи місцевого самоврядування, які ефективно працюють, мають бути винагороджені. Обсяг субсидій має бути відомий до того, як будуть затверджені місцеві бюджети.

Принципово важливим є питання щодо ефективності розмежування предметів відання між органами державного управління та місцевого самоврядування. Ефективним може бути таке розмежування, під час якого за кожним рівнем управління закріплені ті предмети відання, що можуть бути ними вирішені (реалізовані) найефективніше. У Європі цей принцип визначається як субсидіарність. Тобто всі питання, що можуть бути вирішені на нижчому, максимально наближеному до населення рівні управління, мають бути за ним закріплені.

На вищій рівень управління слід передавати лише ті питання, що не можуть бути ефективно вирішеними на нижчому щаблі. Органи вищого рівня управління несуть субсидіарну відповідальність за діяльність органів нижчого рівня та зобов'язані втручатися в їх діяльність, якщо їх незадовільна робота може створити загрозу для благополуччя населення.

Особливим предметом відання органів місцевого самоврядування є здійснення ними делегованих державою повноважень. Враховуючи принцип субсидіарності, передача цих повноважень на місцевий рівень є ефективною, оскільки дає змогу зекономити витрати на створення відповідних територіальних органів державного управління та поліпшити обслуговування населення. Виходячи з цього важливо віднайти оптимальне вирішення питання в тому, яку функцію слід передати на відповідний рівень (сільська рада чи райдержадміністрація) для виключного виконання, а яку функцію реалізовувати на підставі відповідальності кількох управлінських рівнів (міська рада, обласна державна адміністрація, обласна податкова інспекція).

Практичним підтвердженням цього є проблема управління об'єктами житлово-комунального господарства (безпосередньо у сферах енерго-, тепло-, водозабезпечення). Ці об'єкти здебільшого є збитковими, а відповідно - існує потреба значних витрат на проведення капітального ремонту, водночас обсяги фінансових ресурсів завжди обмежені. Разом із тим існують технологічні особливості житлово-комунального господарства, наприклад на території відповідної територіальної громади може проходити лише окрема ділянка такої мережі. За таких умов якість житлово-комунальних послуг, що надаватимуться населенню, буде залежати від здатності влади домовитися стосовно спільної експлуатації мереж, залучення інвесторів для їх обслуговування та ремонту. При цьому для підвищення ефективності управління необхідно прагнути до того, щоб у відносинах між органами державного управління та місцевого самоврядування на всіх рівнях, що передбачають спільну відповідальність, був визначений учасник-координатор зусиль органів влади різних рівнів з вирішення спільного завдання (проблеми).

Якщо аналізувати окремо взяті повноваження органу публічної влади, то їх структуру становлять три основні складові: нормативно-правове регулювання; фінансування; практичне надання тих чи інших послуг. Для вирішення проблем місцевого значення ці повноваження належать органам місцевого самоврядування. Органи державної виконавчої влади, що здійснюють нормативно-правове регулювання в тій чи іншій сфері, встановлюючи нормативи і стандарти надання послуг, а також різні соціальні пільги, мають розуміти (бути поінформованими), з якими витратами для місцевого самоврядування пов'язане забезпечення цих нормативів, стандартів, пільг, а також нести відповідальність за їх фінансове забезпечення. Виходячи з цього слід зазначити, що ті повноваження органів місцевого самоврядування, що не віднесені до власних самоврядних (делеговані державою повноваження), є окремими державними повноваженнями, що передаються для реалізації виконавчими органами місцевого самоврядування. Звідси виникає принцип розподілу повноважень місцевого самоврядування та державного управління: повноваження органів державного управління не є повноваженнями органів місцевого самоврядування.

Існує й інша принципова особливість: самостійна й під власну відповідальність діяльність населення з вирішення питань місцевого значення. У зв'язку з цим важливим є розуміння залежності органів і посадових осіб місцевого самоврядування від населення - основного суб'єкта прав місцевого самоврядування.

Важливим видом відповідальності органів і посадових осіб місцевого самоврядування перед населенням, а відповідно й державним управлінням (державні службовці також є громадянами, які належать до відповідних територіальних громад) є втрата довіри населення. Правова категорія "втрата довіри населення" є, на думку автора, найважливішим елементом не лише

правової доктрини місцевого самоврядування, місцевої демократії, а й народовладдя в цілому.

Органи та посадові особи місцевого самоврядування несуть відповідальність перед державною владою у разі, коли внаслідок їх дій чи бездіяльності відповідна місцева рада стає неплатоспроможною або під час реалізації державних повноважень за рахунок наданих субвенцій відбувається нецільове використання бюджетних коштів.

Органи прокуратури України здійснюють власні повноваження незалежно від органів державного управління, а також від органів місцевого самоврядування. Прокурор має право опротестувувати правові акти місцевого самоврядування, які суперечать Конституції та чинному законодавству України, звертатися до суду з вимогою про признання таких актів недійсними. Формою настання відповідальності органу місцевого самоврядування, а також відповідних посадових осіб місцевого самоврядування є припинення повноважень. Рішення з цього питання має прийматися колегіально - депутатами ради або в судовому порядку.

Відповідальність органів і посадових осіб місцевого самоврядування перед фізичними та юридичними особами настає в результаті порушення прав, а також свобод громадян, вчинення їм майнової та іншої шкоди. Це може бути пов'язано з невиконанням посадовими особами умов договорів і угод, укладених між фізичними та юридичними особами, а також органами місцевого самоврядування, які здійснюють права власника стосовно комунального майна.

Взаємодія органів державної влади та органів місцевого самоврядування (без обоюдної передачі повноважень) має ґрунтуватися на принципах добровільності, законності та підвищення ефективності управління. Основні форми такої взаємодії - договори, угоди, участь у спільних комісіях, комітетах, координаційних радах, колегіях, слуханнях, обговореннях тощо.

У разі, якщо спільна діяльність в окремій сфері вимагає детального визначення прав, обов'язків і відповідальності, а також пов'язана з виділенням матеріально-фінансових ресурсів, найбільш прийнятною формою, на нашу думку, є договір. Якщо питання взаємодії не вимагають виділення додаткових матеріально-фінансових ресурсів, крім запланованих бюджетних і позабюджетних витрат, доцільно застосовувати форму угоди.

Спільні комісії, комітети, робочі групи тощо мають створюватися як для організації постійної взаємодії, так і на певний термін для вирішення конкретних питань, наприклад для підготовки проектів договорів і угод, які обов'язково мають визначати джерела фінансування спільних заходів, а також інших актів взаємодії органів державного управління й місцевого самоврядування, встановлювати зобов'язання сторін із забезпечення діяльності матеріально-фінансовими ресурсами.

Серед перспективних сфер застосування договорів і угод слід запропонувати: розроблення та реалізацію довгострокових програм і планів соціально-економічного розвитку територій; вирішення таких питань, де чіткий розподіл або делегування повноважень є неможливими або не відбулися з різних причин; урегулювання та запобігання регіональних конфліктів; урегулювання взаємовідносин між депутатськими фракціями в місцевих радах і органами виконавчої влади; налагодження кооперації та взаємодії між територіями і суб'єктами господарювання.

Висновки. Входячи до структури управління державою, місцеве самоврядування має специфічні особливості: виникає лише тоді, коли визначені предмети його компетенції; повинно мати достатні власні матеріально-фінансові ресурси для вирішення питань місцевого значення; вимагає обов'язкового представництва від населення відповідної території в муніципальних органах самоорганізації населення.

Розподіл компетенції органів державної влади та органів місцевого самоврядування має відбуватися на основі такого принципу: органи державної влади відають тими справами, що становлять інтереси держави в цілому (оборона, безпека, внутрішня та зовнішня політика, економіка, права, свободи і законні інтереси громадян тощо), а місцеве самоврядування займається реалізацією спільних інтересів територіальних громад (власні самоврядні повноваження).

Поточне, оперативне управління комунальним господарством територіальних громад має здійснюватися спеціально створеними для цього структурами, що мають бути сформовані з професійно підготовлених кадрів з вищою освітою.

Централізація і децентралізація державного управління не можуть розглядатися як абсолютна чи категорична тенденція. В їх результаті місцевому самоврядуванню, з одного боку, мають надаватися широкі свободи, а з другого - держава об'єктивно має покладати на нього чітко визначене коло обов'язків і відповідальності.

Обсяг компетенції, прав і обов'язків місцевого самоврядування має чітко визначатися чинним законодавством, правом, традиціями та ініціативою органів місцевого самоврядування.

Муніципальне управління є діяльністю органів місцевого самоврядування, що спрямована на задоволення суспільних інтересів і здійснюється у визначених чинним законодавством формах; організований процес керівництва, регулювання та контролю органів місцевого самоврядування за розвитком суспільного життя на відповідній території.

Перспективи подальших досліджень мають бути пов'язані з вивченням оптимізації моделі місцевого самоврядування в Україні.

Список використаних джерел

1. Григорьев В. А. Эволюция местного самоуправления. Отечественная и зарубежная практика : монография / В. А. Григорьев. - К. : Истина, 2005. - 424 с.
2. Парахина В. Н. Муниципальное управление : учеб. пособие / В. Н. Парахина, Е. В. Галеев, Л. Н. Ганшина. - М. : КНОРУС, 2007. - 496 с.
3. Проблеми формування добрососудного, належного місцевого самоврядування : зб. матеріалів та док. / заг. ред. М. Пухтинського. - К. : Атіка, 2008. - 600 с.
4. Пронкин С. В. Государственное управление зарубежных стран : учеб. пособие / С. В. Пронкин, О. Е. Петрунина. - 3-е изд., доп. и перераб. - М. : КДУ, 2007. - 496 с.

Олексій Корчміт,
*аспірант кафедри економічної теорії
та історії економіки НАДУ*

Pestle-аналіз мілітаризованого регіону на передконверсійному етапі

Проведено аналіз макропоказників Севастопольського мілітаризованого регіону. Запропоновано запровадження низки заходів на передконверсійному етапі з метою стабілізації соціально-економічного становища в регіоні й розроблено механізми державного регулювання інвестиційного забезпечення конверсії у перспективі.

Ключові слова: механізми державного регулювання, інвестиції, конверсія, інноваційні технології, техногенне навантаження.

The article is dedicated to the analysis of social, environmental and economic indicators of the militarized regions of Ukraine. The author proposes the introduction of a series of measures on a pre-conversion stage with the purpose of the regions' social and economic state stabilization and the realization state regulation mechanisms conversion investment support in the perspective.

Key words: public administration mechanisms, investment, conversion, innovation technologies, anthropogenic component.

Постановка проблеми та її зв'язок з найважливішими науковими і практичними завданнями. Україна успадкувала від УРСР потужний військово-промисловий комплекс. Кризові явища в оборонно-промисловому комплексі України (ОПК) набувають системних ознак через незавершеність інституційних перетворень та несформованість комплексного бачення щодо доцільних меж і пріоритетних напрямів державної підтримки цієї сфери господарювання.

Сучасний стан ОПК, зокрема в найбільш мілітаризованому Севастопольському регіоні, характеризується незатребуваністю, низькою ефективністю використання основних засобів, фізичним і моральним зносом основних виробничих фондів, відсутністю інвестиційних ресурсів.